



Folketingets Kulturdvalg  
Christiansborg  
1240 København K

**Kulturministeren**

Kulturministeriet  
Nybrogade 2  
1203 København K

Tlf : 33 92 33 70  
Fax : 33 91 33 88  
E-mail : kum@kum.dk  
Web : www.kum.dk

19. juni 2018

Folketingets Kulturdvalg har den 22. maj 2018, efter ønske fra Peter Skaarup (DF), stillet mig følgende spørgsmål, nr. 182 (Alm. del), som jeg hermed skal besvare.

**Spørgsmål:**

Jævnfør international praksis, bl.a. Danmarks udlevering af de islandske sagaer til Island, vil ministeren da bede Tyskland udlevere det nylige fund på Rügen af mønter og smykker fra Harald Blåtands tid, så disse mønter kan udstilles permanent i Jelling, dog eventuelt med mulighed for midlertidige udlån til tyske museer?

**Svar:**

Der kører i disse år en debat om tilbagelevering af museumsgenstande til deres oprindelseslande, som bl.a. blev aktualiseret af de markante udtalelser, som den franske præsident Emmanuel Macron fremsatte i november 2017 i Burkina Faso, hvor han udnævnte tilbagelevering af afrikanske kulturgenstande på franske museer til en topprioritet.

Danmark tilsluttede sig i 2010 UNIDROIT-konventionen om tilbagelevering og overførelse af stjålne eller ulovligt udførte kulturgenstande. Konventionen forpligter Danmark til at tilbagelevere stjålne eller ulovligt udførte kulturgenstande, og giver Danmark tilsvarende ret til at forlange sådanne genstande udleveret fra andre lande. Reglerne gælder dog kun for genstande udført efter Danmarks tiltræden. Tilsvarende regler gælder inden for EU allerede fra 1993.

Langt de fleste genstande, der i dag findes på f.eks. danske museer, er dog udført af deres oprindelsesland langt tidligere. De er normalt udført i overensstemmelse med datidens normer og regler, uanset hvordan vi i dag ser på disse. Og genstandene har ofte i mange år udgjort kernen i museernes samlinger. Når vi er længere tilbage i tiden, er debatten om udlevering således vanskelig.

Jeg vil understrege, at jeg har stor forståelse for de hensyn, der kan ligge bag en tilbageleveringspolitik. Det gælder ikke mindst, når det drejer sig om lande, hvor en meget markant del af den fysiske kulturarv befinder sig uden for landets grænser.

De islandske sagaer udgjorde f.eks. et særligt tilfælde med en ganske særlig historie og status på Island. Sagaerne blev indlemmet i Det Kongelige Bibliotek, mens Det Kongelige Bibliotek også var Islands nationalbibliotek. Det var dermed ikke overraskende, at adskillelsen af Island og Danmark rejste spørgsmålet om, hvor sagaerne egentlig hørte hjemme.

Men jeg er ikke desto mindre skeptisk over for en generel norm om tilbagelevering. Både i Danmark og i andre lande kan det få uheldige konsekvenser for formidlingen af andre landes og verdensdeles historie, hvilket vil være et stort tab for vores historiske bevidsthed. Desuden vil forvaltningen af en sådan norm være meget vanskelig at gennemføre ensartet, hvad der vil kunne medføre nye skævheder og stort administrativt ressourceforbrug på museerne.

Endnu mere skeptisk vil jeg være over for en praksis om tilbagelevering af genstande udført før historisk tid. Her taler vi om arkæologiske fund, hvor mønter eller genstande kan konstateres at have oprindelse i et andet land end dét, hvor de findes. Altså svarende til det i spørgsmålet omtalte tilfælde, som jeg skal understrege, at jeg kun kender via presseomtale.

Der er rigtig mange af denne type fund, og det er vanskeligt at se for sig, hvordan sådan en praksis skulle kunne fungere hensigtsmæssigt eller samlet set skabe en mere relevant formidling af historien. Jeg er heller ikke umiddelbart bekendt med fortilfælde for en sådan praksis.

Jeg har på denne baggrund ikke intention om at rette henvendelse til Tyskland vedrørende det omtalte fund.

Mette Bock